

ANTROJI DALIS

MOKSLAS, MENAS, LITERATŪRA

D R A U G A S

Saturday supplement

1995 m. kovo mėn. 4 d. / March 4, 1995

Nr. 44(9)

KERTINĖ PARAŠTĖ

Teisė į laisvę

Tarp Vakarų politikų pasisakymų dėl Čėčėnijos pastaraisiais mėnesiais nuskambėjo ir tokia frazė: „Čėčėnai neturi teisės būti laisvi“.

Aš negaliu su tuo sutikti. Bet itin paradoksalu būtų, jeigu amerikiečių mąstymas pakryptų tokia linkme. Amerikos liberalizmui tai reikštų tiesiog sumaištį, krizę — ne jau Laisvės tėvynę pasisako prieš laisvę? Nepuoštų jos nė dvigubų standartų taikymas, dažnai vadinamas „pragmatizmu“.

O dabar panagrinėkime ką tik cituotą nuomonę.

Taigi, ar turi čėčėnai ir Čėčėnija tokią teisę, ar jos neturi? Jei ne, tai klausime: kodėl? Čia verta susimąstyti, nes lengvas neigiamas atsakymas skamba pernelyg basiai.

Kas gali nulemti ir kas turi tokius įgaliojimus spręsti apie išties tautų svarbiausias teises? Ypač, jeigu jos šimtmečiais, o gal ir tūkstantmečiais, gyvena savo teritorijoje, puoselėdamos savo kalbą, papročius ir visas kultūros apraškas, kurios apibūdina tautinę tapatybę. Kas gali nuspręsti ir teikti ištarę prieš tokių tautų laisvę ir jų suverenitetą savo žemės gabaliui? Kitos tautos? Tolimos vyriausybės? Iš kur būtų jų teisė pasmerkti savo brolių, atimant jų laisvę?

Štai keli pamatiniai dalykai pasaulio ateitį, todėl nežūrėkim į juos paviršutiniškai, lengvabūdiškai.

Yra ir toks klausimas: argi alžyrietių arba burmiečių kova dėl jų nepriklausomybės buvo „antikonstitucinė“? Gal ji lauzė tarptautinę teisę?

Ko gero, čia galėtume net sutikti — taip, arba tada taip atrodė. Bet nieko nenulėmė pats atrodymas, jeigu šios tautos turėjo pakankamai valios, tvirto siekio ir jos laimėjo. Galų gale ne vien pasiekimas, bet ir teisė siekti nepriklausomybės buvo pripažinta. Tegu ir ne iš anksto, tegu post factum, po baigiamųjų susitarimų: taip, jūs turėjote šią teisę — siekti, kovoti. Ir Čėčėnijos rezistencija baigsis tokia išvada. Juo greičiau Rusijos valdžia apsispręs eiti derybų keliu į sutartimą, tuo geriau bus visiems.

Galėtume prisiminti patios Amerikos istoriją — kolonijų išsiuvinimą, galėtume vartyti įvairias knygas, kuriose svarstomi konstitucinės ir tarptautinės teisės dalykai, bet šįsyk verta

prisiminti Baltijos kelią — Lietuvos, Latvijos ir Estijos veiksmus atkuriant nepriklausomybę po 50 metų sovietų okupacijos, kurią Maskva buvo irgi „sukonstitucinusi“.

Mūsų taikos politinės kovos kelias ejo kaip tik per suvereniteto klausimus. Jie buvo suvokiama kaip teisė galutinai spręsti patiems, kaip teisė naudoti savo resursus savo nuostatai. Ši kova buvo pavadinta „įstatymų karu“, M. Gorbaciovas mėgino pajuokti ją kaip „suvereniteto paradą“, bet atėjo tuoj pat ir esminis „konstitucijų karas“.

Estija 1988 m. rudenį, o Lietuva 1989 m. pavasarį paskelbė, kad Sovietų Sąjungos įstatymai veikia mūsų teritorijose tik tuo atveju, jei yra patvirtinti mūsų tuometinių dar sovietinių parlamentų; buvo padarytos ir atitinkamos, pabrėžiančios suverenitetą, tuometinių konstitucijų pataisos. M. Gorbaciovas paskelbė, kad naikina Estijos parlamentą, kad naikina Estijos parlamentą, o estai ramiai paaiškino, kad po jų padaryto sprendimo Gorbaciovo dekretas negalioja, nes Estija jam nepitarė. Lietuvos parlamento sprendimo, padaryto po pusės metų, Maskva nebepaneigė, ieškojo kitų „perestroikos“ kelių kaip išsaugoti Sovietų Sąjungą.

Visai panašiai atrodo nūnai Čiuvašijos Respublikos prezidento dekretas, apsaugantis ir Rusijos kariuomenę šaukiamų jaunuolių teises; Rusijos prezidentas paskelbė, kad Čiuvašijos prezidentas pats atšauktų. Negirdėjome, kad Čiuvašijos prezidentas būtų tą padaręs. Kuo baigsis ten? Maskva antai skundėsi, kad mažiau dešimties Rusijos Federacijos respublikų bei regionų priėmė sprendimus, ribojančius Rusijos įstatymų veikimą jų teritorijose. Jų dar nebombarduoja, o Čėčėnija mat iškelė karteles aukščiausiais: visiškai nepriklausomybė iš karto! Tuo keliu norėjo eiti Gruzija; ji buvo sutriuškinta, sudraskyta, Čėčėnija liko apsupta ir triuškinama dabar. Totorija jau 1992 m. vasarą priėmė suverenios respublikos Konstituciją, bet vėliau padarė nuolaidų Rusijai, išvengė konflikto. O apie tai, kad Čėčėnijos Respublika turi savo Konstituciją, niekas Vakaruose nė neužsimena, tik nuolat perspaukina Rusijos paaiškinimus, neva žudant civilius gyventojus ir griauinant miestus

yra „atkuriama konstitucinė tvarka“.

„Konstitucinį karą“ mes išgyvenome Lietuvoje 1990-1991 metais, kai sovietai reikalavo atkurti jų „konstitucinę tvarką“, o mūsų aiškinimų, jog tai būtų svetimos valdžios pripažinimas, o mes turime savo laikinąją konstituciją, priimtą demokratiškai išrinkto parlamento tą pačią Nepriklausomybės paskelbimo dieną, Kovo 11-ąją, — niekas nenorėjo girdėti. Gorbaciovo balsas buvo garsesnis, jo patarėjų pasirinkti argumentai taikė į Vakarose įprastus stereotipus.

Taip ir Čėčėnijos klausimu visi dabar mielai kalba apie „teritorijos vientisumą“ ir Rusijos „vidaus reikala“, o beveik niekas — apie apsisprendimo teisę ir nuo užpuolikų ginamą valstybingumą.

Tik Baltijos valstybių parlamentų oficialiuose dokumentuose randame teiginių apie konfliktą tarp Rusijos ir Čėčėnijos, Rusijos agresiją ir nepaskelbtą karą prieš Čėčėniją-Ičkeriją (Estija), apie tautų apsisprendimo teisę ir būtinybę išvesti Rusijos kariuomenę iš Čėčėnijos (Estija ir Latvija), apie reikmę užtikrinti žmonių ir tautų teises bei nusiųti į Čėčėniją tarptautinius stebėtojus, svarstyti klausimą tarptautinėse organizacijose (Lietuva).

Savotiškai, gal nenoromis, ir pati Rusija pripažino Čėčėnijos valstybingumą savo išplatintame dokumente „Apie Čėčėnijos krizę“. Jis pasirodė Strasbūre šiu metų vasario 1-2 d., teikdamas Čėčėnijos politinių įvykių 1991-1994 m. apžvalgą su itin būdingais ir svarbiais prieštaravimais: paneigiant Čėčėnų Tautos suvažiavimo sprendimus dėl nepriklausomybės ir parlamento bei prezidento rinkimų, skelbiant (Rusijos dokumente), jog netgi Čėčėnijos Respublika „neegzistuoja“, o yra tik Čėčėnijos-Ingušijos Respublika, čia pat pripažįstamas analogiškas Ingušų Tautos suvažiavimas ir toliau egzistuojanti atskira Ingušijos Respublika. Tuo menku pagrindu paneigiami ir Čėčėnijos parlamento bei prezidento rinkimai (nors Ingušijos prezidentas, kaip žinia, pripažįstamas), Čėčėnijos parlamentas ir prezidentas pašiepiami, rašant žodžius kabutėse, bet jau 1993 m. įvykių apžvalgoje, rašant apie Rusijos Čėčėnijos derybas, išnyksta tos kabutės, faktiškai tiesiogiai pripažįstami ir Čėčėnijos parlamentas (geresnis), ir prezidentas (blogesnis), ir Čėčėnijos Respublikos Konstitucija.

Ir štai dabar Europos Parlamento 1995 m. sausio 15 d. rezoliucijoje konstatuojamas karas Čėčėnijoje, Rusijos kariuomenės intervencija, kreipiamasi į Rusijos ir Čėčėnijos vyriausybės laikytis tarptautinių principų, o i Europos Komisiją ir Europos Tarybą — kad nebūtų einama

„Lituanus“ sulaukė 40 metų

JONAS KUČĖNAS

1994 metų lapkričio mėnesį suėjo 40 metų nuo pirmo *Lituanus* numerio pasirodymo. Per tą laiką išleista 161 numeris (keturi per metus ir vienas išėjęs 1954 metų Amerikos Padėkos dieną). Tai sudaro 11,986 puslapius, kuriuos redagavo 19 redaktorių.

Pirmaisiais 26 metais *Lituanus* leidimas ir išsiuntinėjimas kainuodavo apie 12,000 dolerių metams, bet per pastaruosius 14 metų leidimo ir išsiuntinėjimo kaina beveik padvigubėjo; 23,500 dolerių metams. Per tuos 40 metų *Lituanus* spausdinimo ir pašto išlaidos pasiekė daugiau negu 600,000 dolerių. Naujausio numerio išspausdinta 4,000 egzempliorių, o išsiuntinėta — 3,500.

Jau 32 metai spausdinimo darbus atlieka Mykolas Morkūnas spaustuve, o pačiam dr. Mykolui Morkūnui 1995 metų vasario mėnesį sukako 79 metai. Jis gerai žino, kad šiais laikais išėjusių spauda daugiausia laikosi pensininkų pagalba. Ačiū jam, jau 20 metų *Lituanus* prenumerata vis dar ta pati — 10 dolerių metams. Ačiū taip pat dr. Mindaugui ir dr. Vytautui Vygantams, Lietuvių fondui ir visiems kitiems geradariams rėmėjams, kurių dėka ligi šiol nereikėjo kelti *Lituanus* prenumeratos.

Vienas produktyviausių *Lituanus* redaktorių yra University of Rochester profesorius Antanas Klimas. Pirmame jo redaguotame numeryje 13:2 (1967) jo straipsnis „Balto-Slavic, or Baltic and Slavic (The Relationship of Baltic and Slavic Languages)“ sukėlė tokį atgarsį kalbotyros spaudoje, kad po to dr. Klimas suredagavo dar 46 numerius, kas sudaro beveik trečdalį visų *Lituanus* puslapių, bet tik 8% kalbotyros temomis, visų numerių 29% apimtųjų yra istorijos ir politinių mokslų temomis, 26% literatūros temomis, o likusieji 37% apima meną, bibliografiją, ekonomiką,

ratifikuoti Partnerystės sutarčių su Rusija.

Europos Tarybos 1995 m. vasario 2 d. rezoliucijoje remiama Europos Parlamento pozicija, Rusijos parlamentas raginamas trumdyti vykdomąją valdžią, kad karo veiksmai Čėčėnijoje būtų tuoj pat sustabdyti, o konfliktas išspręstas derybų keliu; savo ruožtu sustabdomos Rusijos priemonės i Europos Tarybą procedūros.

Deja, Rusija ignoruoja abi šias rezoliucijas, todėl sunku jai padėti. Iš tikrųjų mums turi rūpėti, kaip išsaugoti Rusijos demokratijos pradmenis arba nors jų galimybę. Čia dar aiškiau matome, negu bet kada prieš tai: jei norime padėti Rusijai, turime būti kritiški, o ne veidmainiški.

Itin veidmainiškai skambėjo Rusijos prezidento finansų patarėjo ir analogiški Gruzijos vadovo aiškinimai, jog Čėčėnijos nepriklausomybės siekis esąs grėsmingas visam pasauliui. Grėsmė kyla ne iš Čėčėnijos, bet iš Maskvos, kol jos politika, maitinama fašistiniu — komunistiniu imperijos šaknu, yra nūnai tokia, kokia yra.



Dr. Antanas Klimas, dr. Kostas Ostrauskas ir Jonas Kučėnas, „Lituanus“ žurnalo administratorius, pokalbio metu, ruošiant 40 metų „Lituanus“ numerių turinį. (Trūksta turinio redaktoriaus Arvydo Tamulio).

filosofiją, muziką, religiją, sociologiją, knygų ir enciklopedijų recenzijas ir pan.

Šių sukaktuvinių 40 metų progą užkalbinome profesorių Antaną Klimą keliais klausimais.

— Ar profesinėje veikloje pažintate kolegų, kurie žino ir naudoja „Lituanus“?

— Tikrai žinau, kad *Lituanus* gerai vertina — ir juo naudojasi — keliolika man gerai žinomų kalbininkų JAV, Kanadoje, Europoje, Australijoje ir Japonijoje. Ypač visu tuo domisi tie kalbininkai, kurie domisi baltų kalbomis bei apskritai indoeuropiečių kalbotyros klausimais. Esu gavęs

laiškus bei pasiteiravimų iš bent trijų japonų kalbininkų, dviejų australų, kelių anglų, vokiečių bei italų kalbininkų. Atėjo laiškas net iš Taivano bei Korėjos...

Žinau, kad bent du vokiečių daktarantai naudoja *Lituanus*, rašydami savo disertacijas.

Rašytojo Jurgio Jankaus novelė „Kryžius“ buvo išspausdinta *Short Story International* žurnale.

Apie kitas sritis aš iš savo asmeniškos patirties negaliu daug pasakyti, nes mes neturime duomenų, kiek ir kur kas mūsų žurnalu naudojasi.

— Kodėl buvo pradėtas leisti „Lituanus“? Ką reiškia žodis „Lituanus“?

— *Lituanus* leidimo idėja kilo tarp lietuvių studentų JAV. Kai mūsų kartos studentai — apie 1950, 1951, 1952 metus — atsidūrėme įvairiuose JAV universitetuose, mes pamatėme, kad JAV universitetuose — su mažomis išimtimis — buvo labai mažai žinoma apie Lietuvą bei lietuvių. Galvojome, kad koks nors periodinis leidinys anglų kalba gal šiek tiek informuos JAV akademinius sluoksnius ir kitus apie tas „forgotten republics“.

Kodėl buvo pasirinktas lotyniškas vardas — *Lituanus* — aš dabar jau nebeatsimenu. Lotyniškai „lituanus“ reiškia „lietuvis“. Gal mes tuomet galvojome, kad lotyniškas pavadinimas geriau tinkas būsimam „tarptautiniam“ žurnalui anglų kalba.

— Kodėl anglų kalba?

— Jau ir apie 1950 metus buvo aiškiai matyti, kad anglų kalba buvo tapusi tarptautine mokslo, politikos ir menų kalba. Iš pat pradžių dar buvo kalbama, kad *Lituanus* gal turėtų spausdinti straipsnius ir kitomis Vakarų kalbomis: vokiečių, prancūzų, ispanų, bet tokie planai pasirodė nesą praktiški. Man atrodė, kad buvo padaryta gerai: šiuo metu anglų kalba jau yra tapusi vienintele globaline, tarptautine kalba. Paminėsiu tik vieną dalyką: 80% visų pasaulio mokslo žurnalų eina anglų kalba.

— Ar šių dienų „Lituanus“ yra kitoks, negu jis buvo pirmaisiais metais?

— Taip. Iš tikrųjų pirmųjų metų *Lituanus* net ir vadinosi „biuletenu“. Buvo tada daugiau trumpesnių žinių apie Lietuvą ir lietuvių. Tik pamažu buvo prieita prie dabartinio modelio — straipsniai iš įvairių sričių: istorijos, politinių mokslų, ekonomikos, literatūros, kalbotyros, meno ir pan. Kiekviename numeryje paprastai spausdinamos kelios knygų recenzijos.

— Ar atgauta Lietuvos nepriklausomybė pakeitė „Lituanus“ tikslus?

— Man atrodė, kad ne: pagrindinis tikslas — rašyti apie

Šiame numeryje:

Ar turi čėčėnai teisę į laisvę? • „Lituanus“ žurnalo 40 metų sukaktis • Lietuvos krikščionys demokratai kryžkelėse (2) • Jurgos Ivanauskaitės naujas romanas • Balio Augino eilėraščiai • Vasario 16-osios paroda Čiurlionio galerijoje, Čikagoje • Los Angeles Dailių menų klube • Romo Viesulo paroda Los Angeles

Vytautas Landsbergis

LITUANUS

THE LITHUANIAN QUARTERLY / 1995 / VOLUME 38, NO. 4

IN THIS ISSUE:
POETRY BY JANINA DEGUTYTE
(IN MEMORIAM)

ALBERTAS ZALATORIUS: A CRITIC IN HIS PRIME

THE CONDITION OF CULTURE AND THE SITUATION OF THE ARTIST

KAZYS DAUGELA: PHOTOGRAPHS OF THE LITHUANIAN DP CAMPS IN POST-WAR GERMANY

THE QUARTET (DRAMA)

THE MUSIC OF OSVALDAS BALAKAUSKAS:
A GENERAL APPRECIATION

BOOK REVIEW

PUBLICATIONS NOTED

LITUANUS INDEX, VOLUME 38, 1992

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvos krikščionys demokratai veiklos ir ideologijos kryžkelėse

JONAS PABEDINSKAS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Del krašto ekonominio sektoriaus veiklos Lietuvos krikščionys demokratai gana bendrais bruožais siekia atrasti dabartiniai tinkamas ekonomines nuostatas. Buvęs ekonomikos ministras dr. Albertas Šimenas be kitko teigia: „Todel mūsų ekonominė programa skirta puoselėti ir atskleisti žmogaus bei ūkio subjektų kūrybines galias. Tai sudaro spartesnes ekonominės plėtros ir visuomenės bei jos narių socialinės gerovės prielaidas. Sudaryti sąlygas turtui kaupti, jį tausti, valstybės gerovei kelti gali tik privati nuosavybė“. Toliau: „Gera yra tik tokia ekonominė sistema, kuri sudaro realias galimybes kiekvienam savo sąžiningu darbu ir sugebėjimu užimti aukštesnę padėtį visuomenėje... Krikščionys demokratai mano, kad pagrindinis veiksnys, iš esmės keičiantis ekonominę bei politinę situaciją Lietuvoje – privataus sektoriaus plėtojimas ir stiprinimas“. (Iš pranešimo Konrad Adenauer konferencijoje 1994 m. gegužės 28-29 d.)

Matyti Lietuvos krikščionių demokratų galvojime pradžia, Vakarų Vokietijos krikščionių demokratų „Soziale Marktwirtschaft“ pavyzdžiu, siekti žmoniškos rinkos ekonomikos – rinkos su socialiniu teisingumu. Tai nereikia „socialinės taikos“ delei, kaip kai kurie Amerikos kairieji kad siekia. Taikos tam, kad biednuomenę papirkus ji neitų į gatves maištauti.

Be šitų ir panašių pareiškimų iš Lietuvos krikščionių demokratų plačioje katalikų visuomenėje matyti ir kitokių pažiūrų bei teorizavimo. Visi krikščioniškos minties puoselėtojai turėtų peržiūrėti savo siūlymus, palygindami su Vakarų Vokietijos krikščionių demokratų patirtim, o ne pradėti filosofuoti apie įvairias teorijas, kaip dabar krikščionių demokratų dažnai mėginama. Pačios krikščionių demokratų partijos savo nusistatymu šioje srityje yra labai skirtingos įvairiose kraštuose. Pietų Amerikoje jis buvo vienoks. O Europoje kitoks. Labai didelis skirtumas buvo, pavyzdžiui, tarp Vokietijos ir Venezuelos krikščionių demokratų. Čileje komunisto Allende's laikais jie tiesiog

rungėsi su marksistais, kurie daugiau pasiūlys valstybės kišimosi į ekonomiką. Dabar, po nepaprastai sėkmingos ten rinkos ekonomikos įvedimo vietiniai krikščionys demokratai stipriai pasisako už rinkos ekonomikos idėjas pramonėje ir prekyboje. Ypač pastarieji dešimtmečiai pasauliui parodė, kad valdininkų ir ideologų per pusimtį metų persama visagalinti valstybė neduoda žmonijai progreso. Šioje padėtyje mums reikia nebegrįžti prie praeities teorijų ir nebesidomėti neišbandytomis teorijomis, kada šiuo metu neturime laiko filosofavimui. Pavyzdžiui, prof. Fabijono Kemėsio idomiai doc. Butkaus aprašytas rankraštis „Krikščioniškos ekonomikos linkmė“ (Dienovidis 1994 Nr. 42), atrodo, duoda minčių ir išvadų dėl jau trečią dešimtmetį kartojamų Europos mintytųjų tezių, sukrėstų nevaldomo kapitalizmo pasekmių – depresijos. Fabijono Kemėsio kai kurie pasisakymai, atrodo, yra panašūs į 1936 metais paskelbtą ir iki šiol garsinamą kairiųjų katalikų kredo: „I organizmos valstybės kūrimą“. Tos idėjos prasidėjo devyniolikame amžiuje ir daug kur buvo diskutuojamos, pavadintos „corporate state“ (korporatyvinė valstybė) vardu arba, kaip Lietuvoje kad buvo skelbiama, „organiškos valstybės“. Kai kurios tų idėjų buvo įgyvendintos fašistų, ypač ekonominiam sektoriuje. Užtat stebina kartais pasirodantis pritarimas ir dėmesys toms jau šimtametėms idėjomis, kurios žmonijoje nepadarė gerų rezultatų. Idėja, kurios buvo sugalvotos Lietuvoje prie apvalaus stalo politinio patyrimo neturintčių profesorų, iš kurių nei vieno nebuvo apie ekonomiką nusimanančio. Gerų norų, be abejo, bet tokių pat utopininkų, kaip ir kitų ideologijų teoretikų, kurių idėjų vaisiai praktikoje mažai gero pasaulyje tėra davę. Su modernesniais ir kur kas stipresniais Vakarų tipo galvojimo pamatais yra Lietuvos fronto bičiulių siūlomi „Pilnutinės demokratijos“ metmenys krašto ūkiui tvarkyti. Tai idėjos, kurios vietomis yra pasenusios, nes jų autoriai tada neturėjo galimybės pažiūrėti į dabartinių laikų įvairių kraštų patyrimą, o jų propaguotojai dėl visokių priežasčių nepriėjo jų pasitaraisiais dešimtmečiais peržiū-



Irena Dauksaitė-Guobienė

Atminties labirintai I
Mišri technika, 65 x 49 cm

Iš Lietuvos dailininkų darbų parodos „I svečius, bet pas savus“, vykusančios nuo kovo 26-28 dienomis Lietuvos dailės muziejuje, Lemont, Illinois.

reti. Su retomis išimtimis išėjimo krikščionys demokratai taip pat neturėjo nei laiko, nei nusi-teikimo pastudijuoti Lietuvai tinkamas vėliausias politiškas ekonomines galvojimo kryptis. Kitų kraštų patyrimas siūlo, kad reikėtų studijuoti ne prie bankroto besilaikančių valstybių sistemų, o tokias, kurios, kaip Čile, yra davusios gerus rezultatus. Siūlytina nuodugniai susipažinti su vokiečių krikščionių demokratų nusistatymu įvairiais klausimais, o ne su senomis Pietų Amerikoje prastų gospadorių idėjomis.

Dėl pamatinės ekonominės filosofijos galime pasikviesti įvairiausių pasiūlymų, bet dėl aiškos ekonominės politikos negalima remtis pasisakymais nepatyrusių ir apie ekonomiką nenusimanančių teologų, moralistų, visuomenininkų arba sociologų. Per dešimtmečius žmonija klausė tokių neva žinovų ir prarado galimybę mažinti skurdą pasaulyje. Tik dabar pasirodo, kas veikia ir kas ne, kaip, pavyzdžiui, Azijos kraštuose, kur kolektyvistinės idėjos buvo atmetos. Katalikai gali didžiulius, kad kaip tik dėl pačių moderniausių krašto tvarkos idėjų, jie, gali sekti Jono Pauliaus II paskelbta Centesimus annus enciklika. Stebėtina, kad

taip mažai dar matyti dėmesio Lietuvoje šioms Šv. Tėvo mintims ir geriau kalbama apie senas ir daugeliu atvejų nepatinkamas idėjas.

Žmonės yra susirūpinę kaip gerinti ekonominę padėtį dabar, bet aplinkos pavyzdžiai mažai duoda gerų idėjų kas daryti. Dėl teisėtvarkos blogos padėties Lietuvoje rinkos ekonomikos metodai neduoda tinkamų rezultatų. Tas ypač matyti Rusijoje. Rinkos ekonomika nerėškia, kad pilietis ūkiškai gali daryti ką nori. Dar prastesnė padėtis atsiranda, kada nėra apsaugos nuo kriminalinio elemento, tiek ginkluoto, tiek apgaulingo. Ta situacija nutiekė nemažai galvojančių žmonių prieš verslininkus, prieš prekybą ar įvairias paslaugas, lyg tokie užsiėmimai būtų nenaudingi kraštui. Pavydas uždaburi yra primityvi reakcija į kaimyno sąžiningas pastangas geriau pragyventi. Atsakinga privati iniciatyva yra pagrindas viso krašto ekonominiam progresui. Antra vertus, kai kurių verslininkų teigimas, kad nepažabotas kapitalizmas reiškia gerą ateitį, yra jau labai seniai diskredituotas.

Verslo žmonės turėtų dalyvauti įvairiose partijose ir ten išsiaiškinti, kiek jų pastangos ir taupumas yra reikalingi visai tautai, ne tik dėl jų uždabių. Užtat galėtume tikėti, jog krikščionių demokratų partija, atstovaujanti nemažai daliai vidurinės klasės, savo gretose turėtų turėti ir padorių verslininkų. Siūlymai pačiai krikščionių demokratų partijai nusukti nuo verslo ar smulkiosios pramonės ir jas atiduoti biurokratų valiai būtų visos tautos interesų nesupratimas. Kadangi ūkininkai užsima ir gamyba, ir prekyba, tai jie galėtų atrasti politinius jų užtarėjus krikščionių demokratų partijoje.

Krikščionys demokratai Lietuvoje pasižymėjo gyvenimiškumu ir sugebėjo pralaužti senų idėjų sienas, siekdami įvykdyti, žemės ūkio reformas krašte. Jų pavyzdys, vyskupas Motiejus Valančius, kovojo už piliečių gerovę prieš privilegijuotą klasę – „bajorus“. Šiandien Lietuvoje reikia nemažesnio ryžto atsikratyti komandinės ekonomikos paliktą galvojimo ir siūlyti kraštui sėkmingą, kad ir sunkų kelią, kadangi priešiška privilegijuotiems valdininkams.

Nepametant savo pozicijos ir mintijimo LKD partijai svarbu ne tiek greitai iškilti kaip valdančiai

„Lituanus“ sulaukė 40 metų

(Atkelta iš 1 psl.)

Lietuvą ir lietuvius – nepasi-keitė. Tik vis daugiau straipsnių gauname iš mokslininkų, gyvenančių ir dirbančių Lietuvoje. Antra vertus, „Lituanus“ buvo pats pirmasis periodinis leidinys anglų kalba, išspausdinęs pilną naujos Lietuvos konstitucijos tekstą anglų kalba. Mums atrodė, kad tai gal geriausias „irodymas“, kad Lietuva yra laisva, nepriklausoma valstybė.

Kaip visa tai vystysis ateityje, sunku pasakyti, tik viena yra aišku: susilauksime vis daugiau ir daugiau bendradarbių iš Lietuvas.

– Ar jūs manote, kad „Lituanus“ turėtų būti leidžiamas ir toliau?

– Taip. Aš manau, kad „Lituanus“ yra dar reikalingas, nes pasaulis ir dabar dar ne taip daug žino apie Lietuvą, nors 1989-1991 metais Lietuva dažnai atsidurdavo pasaulio žinių centre. Sakysime, yra žmonija, kurie tik po 1990/1991 metų susidomėjo Lietuva...

– Kokių temų straipsniai daugiausia domino skaitytojus?

– Negaliu daug pasakyti apie kitas sritis, bet iš kalbos bei kalbotyros straipsnių daugiausia pasiteiravimų atėjo po to, kai 1969 metais buvo išspausdintas mano straipsnis apie lietuvių pavardes. Taip pat ir po to, kai buvo išspausdintos dvi recenzijos „Lietuvių pavardžių žodyno I ir II tomų“. Šia proga neiškenčiu nepaminėjęs, kad vienas Maryland'o gyventojas, trečios kartos lietuvis, oficialiai teisme atlietuvino savo pavardę. Tarp kitko, jo žmona, kilusi iš JAV airių, ir jo trys suaugę vaikai, sutiko su tėvo noru pavarde atlietuvinti.

– Kokiose srityse buvo mažiausia intereso?

politinei jėgai, bet kaip partijai, turinčiai tinkamą įtaką į krašto viešąjį gyvenimą. Kartais taip pat kyla klausimas, ar vertis būtinai į tiesioginę vyriausybės poziciją, ar kurį laiką pasilikti įtakingą politinę valdžios jėgą su stipriu ir lemiančiu balsu Seime.

Lietuvos krikščionys demokratai, gal kaip niekas kitas Lietuvoje, turi galimybę vadovautis pačiais žmintiškiausiais, naujaisiais išmintingiausiais politiniais keldrodžiais: Vakarų Vokietijos krikščionių demokratų pavyzdžiu dėl krašto ūkio tvarkos ir Jono Pauliaus II Centesimus annus enciklika dėl ideologinių pamatų. Atrodo, kad tik reikia tas gaires jiems nuodugnai perprasti ir jas įgyvendinti mūsų šalyje.

LITUANUS EDITORS 1954/55 - 1994

Issues Edited		Pages Edited
1	Čerkeliūnas, Kęstutis	32
2	Cipliauskaitė, Dr. Birutė	184
12	Dundzila, Antanas V	880
2	Girnius, Dr. Kęstutis K	160
6	Kelertas, Dr. Violeta	576
47	Klimas, Dr. Antanas	4042
1	Kuprys, Dr. Saulius	80
7	Mickevičius, Adomas	224
6	Račkauskas, Dr. J. A	480
29	Remeikis, Dr. Thomas	2464
5	Sabaliūnas, Dr. Leonas	120
5	Skrupskelis, Dr. Ignas K	448
5	Staknienė, Alina	160
2	Sužiedėlis, Dr. Saulius	176
2	Vardys, Dr. V. Stanley	160
5	Vaškėlis, Dr. Bronius	376
3	Vitas, Dr. Robert A	264
13	Vygantas, Dr. Vytautas P	416
7	Zdanys, Dr. Jonas	624

„Lituanus“ žurnalo redaktorių nuo 1964 iki 1994 metų sąrašas su redaguotų numerių ir puslapių skaičiais.

– Sunku pasakyti, nes mes jokių apklausų tais klausimais nesame padarę. Gal ir reikėjo padaryti, bet visa tai nemažai kainuotų, jeigu, sakysime, būtų mėginta rimtai apklausti visus „Lituanus“ prenumeratorių. Neiškenčiu nepaminėjęs dviejų man žinomų atvejų: viena prenumeratorė atsisakė, kadangi nebuvo jokių lietuviškų valgių gaminimo aprašymų; kitas prenumeratorius atsisakė, kadangi jam nepatiko vienas straipsnis... Bet tokių atsitikimų per tuos 40 metų yra buvę nepaprastai mažai.

(Norisi išsiterpti, patikslinant, kad esame darę apklausą ir klausę skaitytojų: „Nuo kurių metų taupote „Lituanus“ žurnalo numerius?“ Didelis procentas atsakė, kad žurnalo netaupo, bet mūsų nustebimui, perskaite siuntia į Lietuvą! – J.K.)

– Ar žurnale rašė tik lietuviai mokslininkai?

– Ne. Rašė ir latviai, ir estai, ir amerikiečiai, ir vokiečiai, ir australai, ir kiti. Kalbotyros srityje, viską sudėjus, daugiau yra rašę amerikiečiai kalbininkai, negu lietuviai. Gal dėl to, kadangi lietuvių kalbininkų Vakaruose yra labai nedaug.

– Kaip atrinkami straipsniai?

– Kiekvienas redaktorius – ši tradicija atsirado per tuos 40 me-

tų – straipsnius savo numeriui atsirenka savo nuožiūra. Kai kuriais atvejais straipsnį skaito keli redaktoriai. Tada tariamasi – laiškais arba telefonu. Kadangi mes negalime mokėti honorarų, tai negalime straipsnių iš anksto ir „užsakyti“. Tik paprašyti galime. Būt dabar gauname ir neprašytų straipsnių. Netinkamus straipsnius paprastai gražiname autoriams. Kai kurie dėl to labai supyksta ir daugiau nebeprašo.

– Kokią yra žurnalo „linija“, politinis „veidas“?

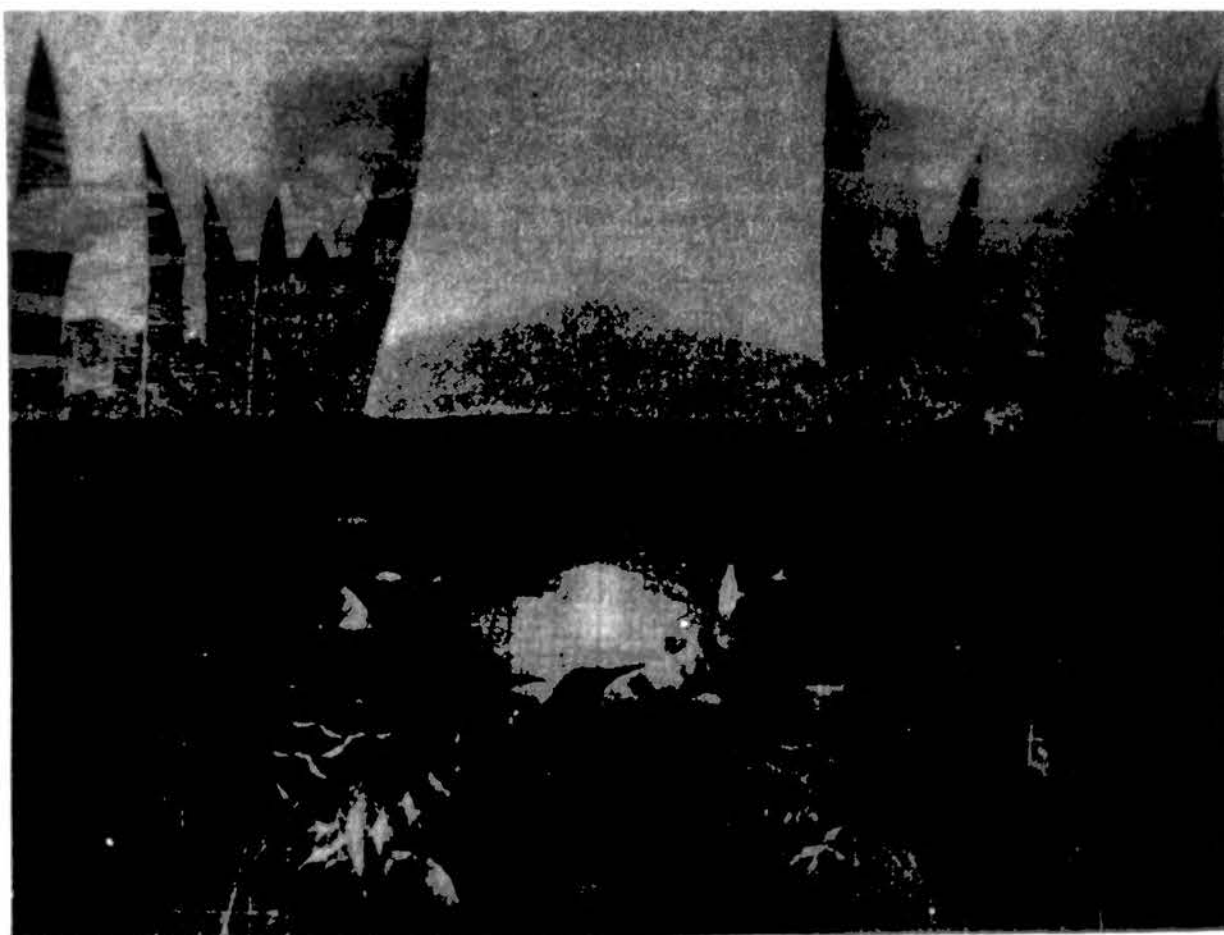
– „Lituanus“ visų pirma yra mokslo ir menų žurnalas. „Politinio veido“ jis neturi, tik jau 40 metų „Lituanus“ aiškiai pasisako už laisvą, nepriklausomą Lietuvą. Ar „Lituanus“ pasiekė savo pagrindinį tikslą – garsinti Lietuvą ir lietuvių pasaulį – niekas tikrai negali pasakyti, bet mes tikime, kad šis tas padaryta.

– Kaip „Lituanus“ yra vertinamas kitų mokslininkų, ar juo domisi tik lietuviai?

– Apie kalbininkus jau esame kalbėję anksčiau. Čia paminėsiu tik kelis konkrečius atvejus, kurie yra man žinomi.

Man yra žinomi du amerikiečiai meno kolekcionieriai, kurie

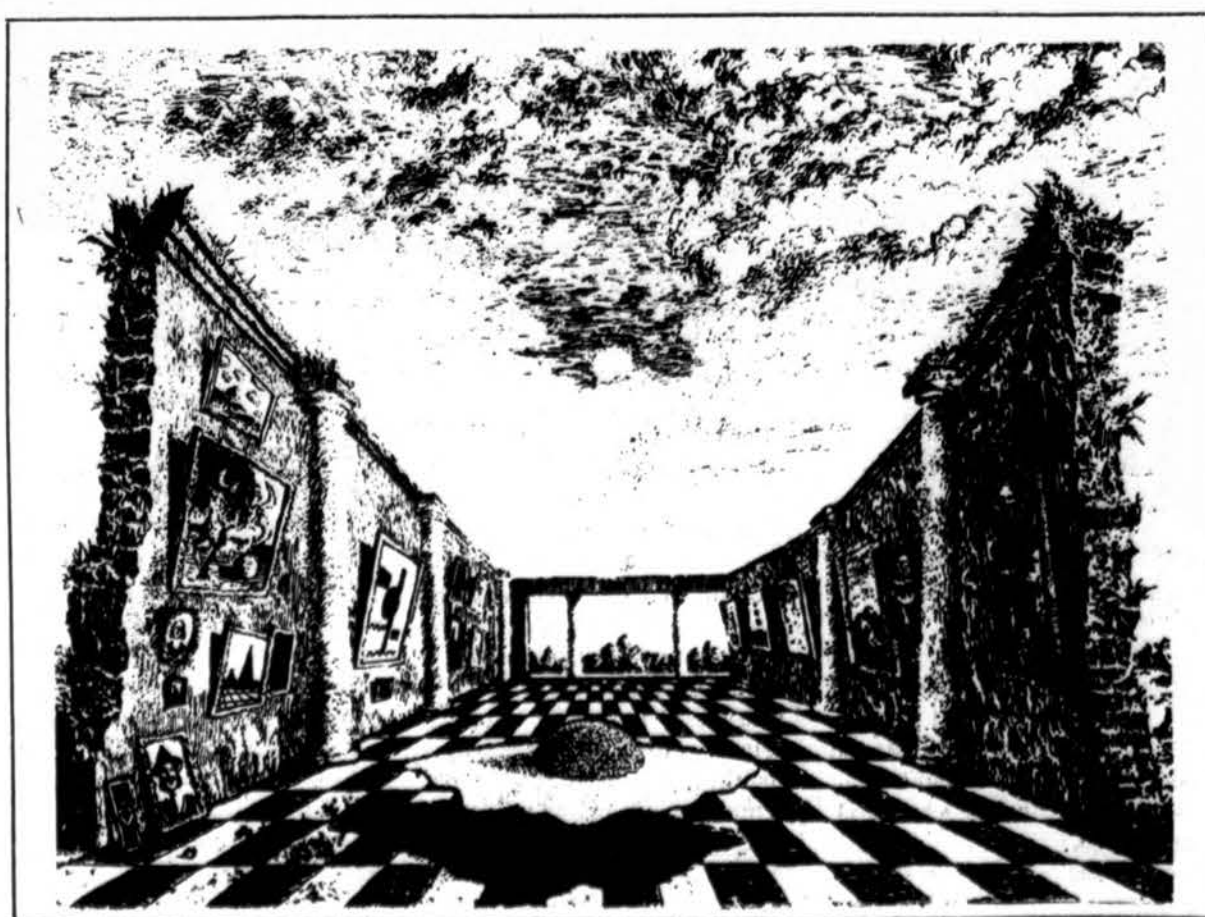
(Nukelta į 3 psl.)



B. Stančikaitė

Žmogus ir jo paukštė
Ofortas, akvartinta

Iš Lietuvos dailininkų darbų parodos „I svečius, bet pas savus“ Lietuvos dailės muziejuje, Lemont, Illinois.



Marius Liugaila

Apsilankymas parodoje, 1993
Ofortas

Iš Lietuvos dailininkų darbų parodos „I svečius, bet pas savus“ Lietuvos dailės muziejuje, Lemont, Illinois.

Vasario 16-osios paroda Čiurlionio galerijoje

Vilniaus „Vartų“ galerijos dovana Čikagos lietuviams

ALGIMANTAS KEZYS

Šių metų tradicinė Vasario 16-osios meno paroda Čiurlionio galerijoje, Čikagoje, rodė Lietuvos dailininkų darbus, atvežtus iš Vilniaus „Vartų“ galerijos. Juos atgabeno „Vartų“ galerijos direktorius dailininkas Saulius Vaitiekūnas. Didelė šios kolekcijos dalis jau buvo rodyta 1994 metų rudenį vienoje seniausių privačių Washington'o galerijų „Gallery 10, Ltd“. Iš ten kolekcija buvo perkelta į Balzeko Lietuvos kultūros muziejų Čikagoje. Po to, gausiai papildyta naujais darbais, Vasario 16-osios proga buvo rodoma Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Ji buvo atidaryta vasario 10 dieną. Kartu vyko ir Sauliaus Vaitiekūno akmens plastikos paroda „amuletai“. Parodoje dalyvavo devyniolika autorių. Vos keli jos dalyviai pas mus matyti anksčiau. Tad ši paroda čikagiečiams nauja ir informatyvi.

Išskirtiną dėmesį patraukė prie patėjimo kabančios Algirdo Petrulio darbai. Dailininkas Petrusis laikomas klasiku ir Lietuvos meno patriarchu. Š. m. sausio 16 d. jis šventė 80 metų gyvenimo sukaktį. Anot įrašo parodos kataloge, Petrusis yra „virpančio potėpio“ bei žalios Petrulio spalvos“ da inka (visos šiose straipsnyje dedamos citatos yra paimtos iš parodos katalogo, kurio tekstus parašė menotyrininkė Danutė Zovienė). Jo į abstrakcijas linke darbai tarsi įrodo tezę (dar niekieno neįrodytą), kad abstraktaus meno iš viso nėra. Net ir abstrakčiausi žmogaus rankų sukurti potėpiai, dėmės, linijos bei taškai yra apčiai užtikami gamtoje. Pažvelgę į gamtos sukurtus fragmentus iš labai arti ar iš labai toli, rasime gausybę abstraktybių. Algirdo Petrulio abstrakčiuose galima išžūrėti dirbamą žemės lopinį, žvelgiant į juos iš lėktuvo, arba lietuviškos drobės audinį, matomus per padidinamą stiklų.

Kita abstraktaus meno atstovė yra Juzefa Čeitytė, teatro dailės specialistė. Jos abstrakcijos turi kitą vertę. Tai pogrindyje atlikti darbai, tikri antikvarai. Greta jai įprastų teatro siužetų. Čeitytė kūrė rupios faktūros abstrakcijas tais laikais, kada jų niekas neįdriso rodyti viešai. Šioje parodoje eksponuoti darbai, nutapyti 1960-1970 metais.

Romualdas Stančikas yra lietuviškų ikonų kūrėjas. Jis vaizduoja šventuosius ir biblinius tipažus. Įdomios jo šventųjų aureolės. Jos supa ne vien šventųjų galvą, kaip įprasta, o visą figūrą. Aukso koloritas tarsi atspindi bizantinį stilių, auros apvedimas



Per „Vartų“ galerijos parodos atidarymą Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Čikagoje, šių metų vasario 10 dieną: (sėdi) Birutė Šontaitė, Saulius Vaitiekūnas, Rasa Saldaitienė, (stovi) Juozas Mielulis, Halina Moliejienė, Algimantas Kezys, Dalia Šienienė, Magdalena Birutė Stankūnienė, Algis Janušas.

Jono Tamulaičio nuotrauka

aplank visą kūną – meksikietišku madonų motyvus. Bet visuomeninė dvelkia lietuviškų rūpintųjų skaidrumu bei trapumu.

Kataloge išspausdinta Leonardo Gutauskio darbų apybraiža pažymi, kad jo vėliausieji darbai yra abstrakčios kompozicijos, paremtos gamtos motyvų apmąstymu. Tačiau parodoje eksponuoti 1994 metais sukurti spalvoti lietuviškų dievukų piešiniai. Atrodo, kad šis dailininkas dirba etapais. Mums anksčiau matyta Leonardo Gutauskio tapyba – niūraus kolorito ir juodų minčių prisilgti dievukų personažai. Šioje parodoje pristatyti darbai yra šviesos ir giedros apgaubti, ryškių ir linksmų spalvų madonos bei šventieji.

Raimundas Šližys tapo figūras ir portretus, jau spėjusius Lietuvoje pagarsėti kaip „Šližio buožgalviai“, t. y., figūros didelėmis galvomis ir neišvystytais kūnais. Tai aiškūs visuomeninių šaržai, politinio gyvenimo parodijos. Menotyrininkė Danutė Zovienė kataloge rašo: „Jo tapyba – plonasluoksnė, dekoratyvi, kompozicijos fragmentiškos, spalvinė gama prislopinta, potėpis jautrus“.

Vygintas Čekauskas yra žinomas kaip gasdinančių figūrų piešėjas. Jo darbuose „dominuoja tamsi spalvų gama, stambios transformuotų figūrų masės, teatinė simbolika“. Bet čia rodomų paveikslų koloritas yra toks šviesus ir linksmas, kad jo vaizduojami sutvėrimai visai neįgašina, o yra panašūs į žaismingus cirko akrobatas.

Edvardas Kokanauskis – viduramžių stiliaus gerbėjas,

kuria daugiafigūrines kompozicijas, „kurių prototipas viduramžių siurrealistas Bosch'as. Subendrintų brojų tipažai, sustingusios pozos daro jo kompozicijas statiskomis“.

Juratė Bagdonavičiūtė – grynai spalvinistė, ryškiomis spalvomis vaizduojanti vaikišką džiaugsmą ir nerūpestingumą. Čia figūros – ne figūros, tik „kompozicinis elementas, lygiavertis linijai, spalvos dėmei“.

Audrius Puipa, dažnas mūsų rengiamų parodų svečias, žinomas kaip šėdėvinių piešinių ir taiklios gyvenimo akimirkos fiksavimo meistras. Jo akvarelėmis paspalvintos metalo graviūros pasižymi realistine vaizdavimo maniera, „persmelkta didele ironijos ir autoironijos doze“.

Kitas Čikagoje anksčiau matytas dailininkas Konstantinas Žardalevičius mums žinomas kaip astrologinių siužetų vystytojas. Jo darbuose potėpių kryptys, kolorito atspalviai reiškia dangaus kūnų įtaką žmogui. Ir šių darbų abstrakčiose spalvų bei artimųjų ir tolimųjų planų gretinimo kompozicijose išvengiame filosofinio mąstymo duomenis.

Algirdas Griškevičius, 1993 metais savo darbus rodes personalinėje parodoje Čiurlionio galerijoje, vis dar imponuoja žaismingais, kruopščiai atliktais realistiniais-surrealistiniais motyvais. Čia eksponuoti sodrių spalvų peizažai, kuriuose sunkūs akmenys slankioja žeme arba skraido ore. „Dailininko paveikluose jungiasi praeities vertybės ir dabarties nerimas. Paslapties nuojauta, realistinis tapybos stilius ir nereali erdvė savitai

dera jo drobėse“.

Galius Kličius dalyvauja tik su vienu darbu.

Klaudijus Petrulis, Algirdo Petrulio sūnus, prisistato kaip iškilios paviršiaus faktūros ir šviesaus kolorito abstrakcionistas. Jo paveiksluose dominuoja „užšifruoti simboliai, į ženklu transformuoti daiktai. Jis išmainingai derina plokščią siluetinę formą ir jautriai nutaptą foną“.

Balys Tuskėnas, buvęs realistinės manieros tapytojas, čia pasirodo su abstrakčiais, idėjinį krūvį turinčiais tapiniais. „Žemės spalvų lokaline gama, meistrisko piešinio užuominos jo paveikslus daro patrauklius įvairiems žiūrovų sluoksniams“.

Los Angeles Dailių menų klube

1995 m. sausio 14 d. Monika Lemberienė, poeto Prano Lemberto našlė, sukvietė Dailių menų klubo susirinkimą savo namuose Santa Monica, Kalifornijoje. Pradėjo a. a. Prano Lemberto eilėraščių iš garso juostos. Pirminkauti pakvietė Alę Rūtą.

Alė Rūta: Šios dienos programa didelė. Pirmiausia norime pagerbti mūsų DMK narį Bernardą Brazdžionį. Žinome, pernai Vytauto Didžiojo universitetas Kaune jam suteikė garbės daktarą su tolygiomis iškilėmis. Neklysiu tardama, kad visi Dailių menų klubo nariai džiaugiasi tokiu įvertinimu. Jis to vertas, net daugiau. Bernardai, Tau tolesnės literatūrinės kūrybos, gyvenimiškos sėkmės! (Nuskaubė „Ilgiausių metų, ilgiausių...“)

Gyvenimas eina toliau dažnai skausmingais, žiauriais keliais. Pernai DMK neteko net penkių mūsų narių: Marijos Gimbutienės, Juttos Jūros Gustaitienės, Broniaus Budriūno, Elenos Tumienės, Jono Andrašiūno. Mes visus juos gražiai prisimename. Kiekvieno jų atminimui yra duomenų Dailių menų klubo metraštyje, kaip matys visi, pavartę šio didelio metraščio puslapius. Jie verti mūsų nuodėdžių pagarbos. (Pagerbiami atsišojimu, tylos minute.)

Šiandien į Dailių menų klubą siūlomi du nauji nariai, žinomi teatralai: Vincas Dovydaitis ir Ema Dovydaitenė. (Visi ploja.)

Bronys Raila ne tik tai ploja, bet prašo joms leisti paskaityti

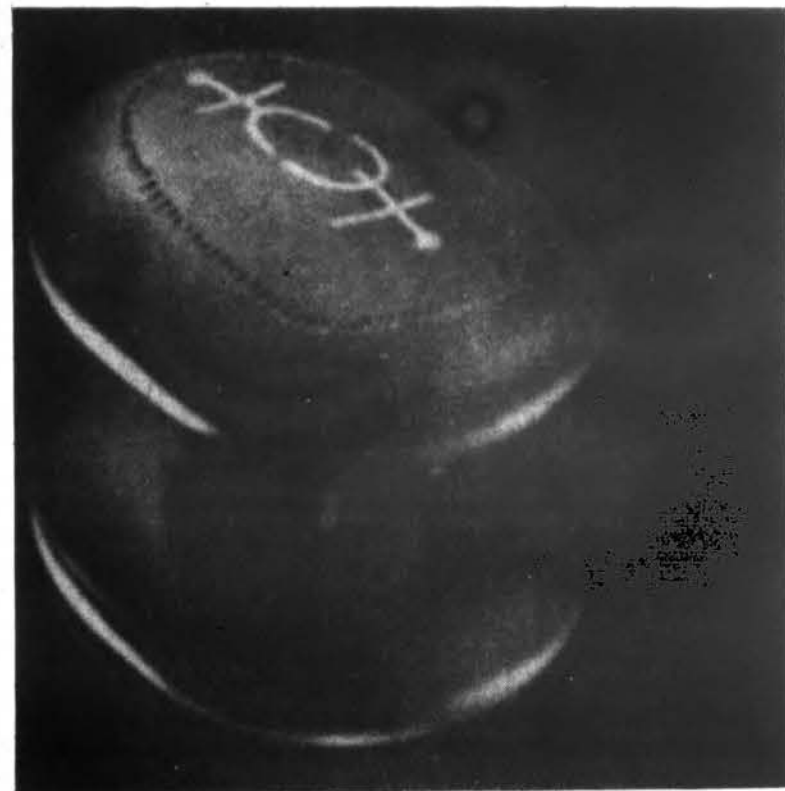
Naujuose Irenos Daukšaitės-Guobienės estampuose ryškus žavus spalvingumas, kurio erdvėje žaidžia neaprežti plotai, kur ne kur perkirsti grakščia linija ar akcentuojami paprastu tašku. „Jos grafikai būdinga asmeniškai išgyventa emocinė būklė“.

Audrius Gražys – abstraktaus ekspresionizmo atstovas, nusiteikęs net ir gėlynuose pastebėti tautinius motyvus. „Emocionali tapybos maniera, jautri spalvų klausa ir tam tikros realybės užuominos byloja apie autentišką santykį su pasauliu bei savitai transformuotą lietuviškos tapybos tradiciją“.

Viename jo kūrinyje savotiškai darniai komponuojasi geltona, žalia ir raudona spalvos. Danutė Gražienė puoselėja judesio braižą. Tuščiame fone siūbuoja, mėtos, kvatojasi sūkuriai besisukančios figūros. „Jos kūriniuose savitai jungiamas piešinys ir spalva, sukuriamas kelia planė erdvė, paslaptinga šviesa. Dailininkė pasitelkia ženklus, simbolius, minimaliai naudoja išraiškos priemones ir sukuria neaprepiamos kosminės erdvės jspūdį.“

Juratė Mykolaitytė – pati ryškiausia šios parodos siurrealistinio atstovė. Jos tapyboje gausu „fantasmagoriškų, nerealių vaizdų, keisti transformuoti daiktai ir pavidalai. Siluėtinis objektų vaizdavimo būdas, aiški horizonto linija kompozicijomis suteikia didingumo, mistikos atspalvį“.

Svarbiausias parodos dalyvis, pats vienas eksponavęs 25 savo kūrinius, buvo dailininkas Saulius Vaitiekūnas. Vaitiekūnas demonstravo jūros nudailintus ir sidabru inkrustuotus, akmenėlius, tapusius sagėmis, auskarais, vėriniais, smeigtais, amuletais. Jo amuletai – tai žmogaus piešinio užuominos jo paveikslus daro patrauklius įvairiems žiūrovų sluoksniams“.



Saulius Vaitiekūnas. Dvi žuvys, 1994 (Dedikacija nežinomam petroglifo autoriui) Baltijos akmuo, sidabras

Iš šiemetinės Vasario 16-osios parodos Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Čikagoje, kuri vyks iki kovo 12 dienos.

džiaga, bet ir amžių bei jūros bangų suformuotas kūrinys, žemėje atrasta skulptūra, kurios istorija ilga ir paslaptinga. O kad tas akmenėlis prakalbėtų... Už tai Saulius puošia jį ne bet kuo, o sidabru ir meile. Linijų ir taškų inkrustacijos tą nekaltą akmenėlį paverčia amuletu, saugojančiu juo pasipušusį žmogų nuo visokio blogio. Sėdėdamas ant jūros kranto ir rinkdamas akmenėlius, šis amuleto autorius išgyvena mistišką patyrimą; tas akmuo yra Žemė, jo Motina. Nuzulin-tame akmenėlyje jis mato tiesioginę analogiją su žmogumi. Ar forma patraukia šio dailininko akį? Ir forma, ir spalva, ir piešinys, ir akmenų faktūra. Mes į visa tai neatkreipiame dėmesio, bet jei pasižiūrėtume, rastume ten neišpasakytą įdomybę. Į natūraliąją dailaus akmenėlio formą Saulius Vaitiekūnas inkrustuoja kryžių

kus, saulutes, trikampėlius, žuvį, paukštį, astrologinius ženklus. Taip iš naujo užkoduojama anti-kinė filosofija. O kodėl gi ne? Pirmuosiuose sąmoningos žmogaus veiklos produktuose – namų apyvokos daiktuose, įrankiuose, ginkluose – pastebimi tie patys ženklai, kurie ir šiandien prasmingi. Senovinis žuvis ar paukščio įvaizdis – pats gražiausias ir bene tiksliausias žmogaus sielos simbolis. Po žuvies žvaigždynų gimė Kristus. Žuvis tapo jo ženklu. Saulius Vaitiekūnas operuoja kaip tik tokiais ženklais. Kaip jis pats išsitarė, ji domina Žmogus, Kosmosas ir Dievas.

Ši „Vartų“ galerijos paroda Čiurlionio galerijoje, Čikagoje, tęsis iki kovo 12 dienos. Lankymo laikas šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 val. iki 2 val. po pietų.



Los Angeles Dailių menų klubo susirinkime šių metų sausio 14 dieną: (iš kairės) Algirdas Gustaitis, Bernardas Brazdžionis, Alė Rūta, Žilvė Gimbutaitė, Ona Dokalaikaitė-Paškevičienė, Mykolas Paškevičius. Prano Gasparonio nuotrauka

rašą apie Edmundo Arbo ne tiek architektūrą, kiek architektūrinį „stilių“ padarytus linksmesnius piešinėlius, kalbant apie Broniaus Railos ir jo žmonos, kur Raila pastatytas ant šiaudų stumomą koją, o Daneta vartosi šampano taurėje, per ilgą kankinį traukiamą dūmą.

Vincas Dovydaitis: Mudu su žmona Ema jaučiamės labai pagerbti, nuolankiai dėkojame Dailių menų klubo nariams už pakvietimą būti nariais. Jei būsimieji priimtų – noriai dalyvausime jūsų veikloje. (Skaito judvieju meninį credo. Dailių menų klubo vardu raštiškai atsako Algirdas Gustaitis. Vincas Dovydaitis ir Ema Dovydaitenė vienbalsiai priimtą DMK.

Kolegiški pokalbiai, vaišės. Naujajai Dailių menų klubo pirminke tampa poetė Danutė Mitkienė.

Metraštininkas

Romo Viesulo darbų paroda Los Angeles

Dailininkas Romas Viesulas, vienas iškiliausių lietuvių dailininkų grafikos srityje, paliko didelį lobį savo darbu ne tik Lietuvos bibliotekai, jo darbų yra ir daugelyje svarbiųjų pasaulio muziejų. Jis yra laimėjęs labai svarbių premijų, tarp jų tris kartus apdovanotas Guggenheim Fellowship. Los Angeles matysime atranką iš Viesulų šeimos rinkinio. Nors dauguma Viesulo darbų yra abstraktai, ankstyvesnieji jo darbai pasižymi liaudies ir lietuviškomis temomis. Jūs matysime tarp kitų vėlyvesnių darbų.

Dailininkas Romas Viesulas savo meno karjerą pradėjo JAV-se 1962 metais Los Angeles mieste, kai jis buvo apdovanotas Tamarind litografijos premija. Viesulas buvo pirmutinis dailininkas JAV-se parinktas Ford

Foundation pradėti šią litografijos studiją. Tamarind Lithography Workshop turėjo bene didžiausią įtaką Amerikos litografijai ir litografijos meno paskatinimui bei išvystymui JAV-se.

Romas Viesulas gimė Lietuvoje 1918 m., baigė studijas Vokietijoje, į JAV atvyko 1951 m. Čia jis dėstė grafiką ir buvo grafikos skyriaus vedėjas Temple University-to Tyler School of Art Philadelphiaje. 1985 metais buvo paskirtas Temple Universiteto Romoje, Italijoje, skyriaus direktorium, bet nebaigęs darbų mirė Italijoje 1986 m.

Jo darbus matysime š. m. kovo 12 d., 12:30 val. p.p., Šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje. Menininką ir jo darbus aptars iš Philadelphiajos atvykusi jo našlė Jūra Viesulienė.



Algirdas Griškevičius. Vakarienių pasibaigus, 1994. Kartonas, aliejus



Juratė Mykolaitytė

Užplio motyvas, 1994. Kartonas, aliejus

Iš šiemetinės Vasario 16-osios parodos Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Čikagoje, kuri vyks iki kovo 12 dienos.